

**RESEARCH AND PROPOSE SOLUTIONS
TO DEVELOP SPIRITUAL TOURISM IN BAC LIEU**

Nguyen Thi Minh Thuong¹ , Duong Thi Xuan Dieu²

¹Dong Nai Technology University, Vietnam

²Duy Tan University, Da Nang, Vietnam

**Email address: nguyenthiminhthuong@dntu.edu.vn*

DOI: <https://doi.org/10.51453/2354-1431/2022/722>

Article info

Abstract:

Received: 15/12/2021

Revised: 12/1/2022

Accepted: 5/3/2022

Keywords:

*Bac Lieu Tourism;
Spiritual tourism;
Solution; Develop;
Resources.*

Spiritual tourism is a type of cultural tourism, taking spiritual and cultural factors as both a basis and as a goal in order to satisfy people's spiritual needs in spiritual life while exploiting cultural factors. That spiritualization in the process of tourism activities. Bac Lieu has the strength to develop spiritual tourism thanks to its rich culture associated with traditions, religions and beliefs, reflected in countless landscapes, monuments and festivals. However, on the provincial scale, this activity has not been exploited effectively. This study was conducted to analyze the current situation of spiritual tourism development in Bac Lieu. Research results show that developing spiritual tourism will help Bac Lieu improve the efficiency of the province's tourism industry.

NGHIÊN CỨU VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN LOẠI HÌNH DU LỊCH TÂM LINH Ở BẠC LIÊU

Nguyễn Thị Minh Thương¹, Dương Thị Xuân Diệu²

¹Đại học Công nghệ Đồng Nai, Việt Nam

²Đại học Duy Tân, Đà Nẵng, Việt Nam

Địa chỉ Email: nguyenthiminhthuong@dntu.edu.vn

DOI: <https://doi.org/10.51453/2354-1431/2022/722>

Thông tin bài viết	Tóm tắt
<p>Ngày nhận bài: 15/12/2021</p> <p>Ngày chỉnh sửa: 12/1/2022</p> <p>Ngày duyệt đăng: 5/3/2020</p>	<p>Du lịch tâm linh là loại hình du lịch văn hóa, lấy yếu tố văn hóa tâm linh vừa làm cơ sở vừa làm mục tiêu nhằm thỏa mãn nhu cầu tâm linh của con người trong đời sống tinh thần đồng thời khai thác những yếu tố văn hóa tâm linh đó trong quá trình diễn ra các hoạt động du lịch. Bạc Liêu có thể mạnh phát triển du lịch tâm linh nhờ bề dày văn hóa gắn với truyền thống, tôn giáo, tín ngưỡng, thể hiện qua vô vàn các danh thắng, di tích, lễ hội. Tuy nhiên trên quy mô của Tỉnh hoạt động này vẫn chưa được khai thác hiệu quả. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm phân tích thực trạng phát triển du lịch tâm linh ở Bạc Liêu. Kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng phát triển du lịch tâm linh sẽ giúp Bạc Liêu nâng cao hiệu quả ngành du lịch của Tỉnh. Dựa trên kết quả nghiên cứu một số hàm ý chính sách được gợi ý để phát triển loại hình du lịch tâm linh ở Bạc Liêu.</p>
<p>Từ khóa:</p> <p>Du lịch Bạc Liêu; Du lịch tâm linh; Giải pháp; Phát triển; Tài nguyên.</p>	

1. Đặt vấn đề

Du lịch tâm linh trên thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng đã và đang trở thành xu hướng ngày càng phổ biến. Trong những năm qua loại hình du lịch này đã có sự tăng trưởng mạnh mẽ, đóng góp to lớn và bền vững vào sự phát triển của ngành du lịch. Những lợi ích của du lịch tâm linh không chỉ về kinh tế mà hơn bao giờ hết là những giá trị tinh thần cho đời sống xã hội.

Nằm trong khu vực liên kết du lịch vùng kinh tế trọng điểm đồng bằng sông Cửu Long “Một điểm đến bốn địa phương”, Bạc Liêu có nhiều chùa, đền, nhà thờ lớn... là nơi tham quan, du lịch, thỏa mãn nhu cầu tôn giáo, tín ngưỡng của nhiều khách du lịch đến Bạc Liêu. Những địa điểm này đều rất khang trang, nằm ở vị trí thuận lợi, được khá nhiều du khách chọn là điểm đến, vì ngoài các điểm tham quan du lịch, vùng đất này còn có nhiều công trình Phật giáo có ý nghĩa tâm linh như Quán Âm Phật Đài, Thành Hoàng cổ miếu (chùa Minh), Phước Đức cổ miếu (chùa Bang), chùa

Xiêm Cán, chùa Cô Thum, chùa Giác Hoa, nhà thờ Tắc Sậy [1]. Tuy nhiên trên quy mô của Tỉnh thì hiệu quả của việc khai thác nguồn tài nguyên du lịch nhân văn này vẫn chưa mang lại hiệu quả so với tiềm năng của vùng. Nghiên cứu này được thực hiện để phân tích thực trạng phát triển du lịch tâm linh của Tỉnh, để từ đó đưa ra một số giải pháp để góp phần xây dựng thương hiệu điểm đến, phát triển du lịch tâm linh của tỉnh Bạc Liêu.

2. Nội dung và phương pháp nghiên cứu

2.1. Nội dung nghiên cứu

- (i) Đưa ra cơ sở lý luận về du lịch tâm linh
- (ii) Phân tích tiềm năng du lịch sinh thái của tỉnh Bạc Liêu
- (iii) Đánh giá những khó khăn trong phát triển du lịch tâm linh của tỉnh Bạc Liêu
- (iiii) Đưa ra các giải pháp để phát triển loại hình du lịch tâm linh của tỉnh Bạc Liêu

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp điều tra, thu thập số liệu:

+ Số liệu thứ cấp được thu thập từ các nguồn sau: Các tài liệu, sổ sách, báo cáo thống kê, tạp chí, tập san, báo cáo khoa học chuyên ngành; Các cơ quan liên quan của tỉnh Bạc Liêu như: Sở Văn hoá thể thao và du lịch tỉnh Bạc Liêu, phòng thống kê...

+ Số liệu sơ cấp được thu thập chủ yếu từ các nguồn số liệu sau: Từ các quản lý trực tiếp tại các điểm, khu du lịch của tỉnh, người dân địa phương và du khách đến với tỉnh Bạc Liêu.

Phương pháp nghiên cứu thực tiễn:

+ Phương pháp chuyên gia: Lấy ý kiến của các chuyên gia đầu ngành về du lịch tâm linh. Hình thức lấy ý kiến là phỏng vấn trực tiếp hoặc thông qua các buổi hội thảo

+ Phương pháp phân tích tổng kết kinh nghiệm: Dựa trên thực tiễn phát triển du lịch tâm linh của các địa phương ở Việt Nam và sự thành công của họ trong quá trình phát triển để rút ra được những kinh nghiệm, bài học và ý nghĩa thực tiễn cho việc phát triển loại hình du lịch tâm linh ở Bạc Liêu

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Cơ sở lý luận

3.1.1. Quan niệm về du lịch tâm linh

Khái niệm du lịch tâm linh được nhiều nhà nghiên cứu trong và ngoài nước đề cập đến. Tại Việt Nam có thể nhắc đến khái niệm du lịch tâm linh của tác giả Nguyễn Văn Tuấn “*Xét về nội dung và tính chất hoạt động, du lịch tâm linh thực chất là loại hình du lịch văn hóa, lấy yếu tố văn hóa tâm linh vừa làm cơ sở vừa làm mục tiêu nhằm thỏa mãn nhu cầu tâm linh của con người trong đời sống tinh thần*”. Theo cách nhìn nhận đó, du lịch tâm linh khai thác những yếu tố văn hóa tâm linh trong quá trình diễn ra các hoạt động du lịch, dựa vào những giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể gắn với lịch sử hình thành nhận thức của con người về thế giới, những giá trị về đức tin, tôn giáo, tín ngưỡng và những giá trị tinh thần đặc biệt khác [2]. Theo đó, du lịch tâm linh mang lại những cảm xúc và trải nghiệm thiêng liêng về tinh thần của con người trong khi đi du lịch. Từ quan điểm trên, có thể nhận định du lịch tâm linh là một hình thức biểu hiện của du lịch văn hóa. Các giá trị văn hóa tâm linh là yếu tố cốt lõi để hình thành nên các hoạt động du lịch và sản phẩm du lịch phục vụ cho du khách. Thông qua việc thụ hưởng các giá trị văn hóa tâm linh du khách sẽ hình thành nên những suy nghĩ tích cực hướng đến sự cân bằng và phát triển về mặt tinh thần.

Với cách hiểu như vậy, có thể nhận diện những dòng người đi du lịch đến các điểm tâm linh gắn với

không gian văn hóa, cảnh quan các khu, điểm du lịch nhằm đáp ứng nhu cầu du lịch của mình, trong đó nhu cầu tâm linh được xem là cốt yếu. Khách du lịch tâm linh ở Việt Nam thường hội tụ về các điểm du lịch tâm linh như: đền, chùa, đình, đài, lăng tẩm, tòa thánh, khu thờ tự, tường niệm và những vùng đất linh thiêng gắn với phong cảnh đặc sắc gắn kết với văn hóa truyền thống, lối sống địa phương. Ở đó du khách tiến hành các hoạt động tham quan, tìm hiểu văn hóa lịch sử, triết giáo, cầu nguyện, cúng tế, chiêm bái, tri ân, báo hiếu, thiền, tham gia lễ hội... Thông qua đó, hoạt động du lịch mang lại những cảm nhận, giá trị trải nghiệm và giải thoát trong tâm hồn của con người, cân bằng và củng cố đức tin, hướng tới những giá trị chân, thiện, mỹ và góp phần nâng cao chất lượng cuộc sống. Việc đáp ứng nhu cầu du lịch tâm linh, các hoạt động kinh doanh, tổ chức dịch vụ phục vụ du lịch tâm linh trên các tuyến hành trình và tại các khu, điểm du lịch được thực hiện, qua đó tạo việc làm, tăng thu nhập cho cư dân địa phương, bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế-xã hội [4].

3.1.2. Xu hướng phát triển du lịch tâm linh ở Việt Nam

Việt Nam có nhiều tiềm năng và thế mạnh để phát triển du lịch tâm linh thể hiện ở bề dày văn hóa gắn với truyền thống, tôn giáo, tín ngưỡng. Sự đa dạng và phong phú của các thánh tích tôn giáo và với số lượng lớn các tín ngưỡng, lễ hội dân gian được tổ chức quanh năm trên phạm vi cả nước. Nhu cầu du lịch tâm linh của người Việt Nam đang trở thành động lực thúc đẩy du lịch tâm linh phát triển. Ngày nay du lịch tâm linh ở Việt Nam đang trở thành xu hướng phổ biến.

Số lượng khách du lịch tâm linh ngày càng tăng, chiếm tỷ trọng lớn trong cơ cấu khách du lịch, đặc biệt là khách nội địa. Số khách du lịch đến các điểm tâm linh tăng cho thấy du lịch tâm linh ngày càng giữ vị trí quan trọng trong đời sống xã hội.

Nhu cầu và du lịch tâm linh ngày càng đa dạng không chỉ giới hạn trong khuôn khổ hoạt động gắn với tôn giáo mà ngày càng mở rộng tới các hoạt động, sinh hoạt tinh thần, tín ngưỡng cổ truyền của dân tộc và những yếu tố linh thiêng khác. Hoạt động du lịch tâm linh ngày càng chủ động, có chiều sâu và trở thành nhu cầu không thể thiếu trong đời sống tinh thần của đại bộ phận nhân dân.

Hoạt động kinh doanh, đầu tư vào du lịch tâm linh ngày càng đầy mạnh thể hiện ở quy mô, tính chất hoạt động của các khu, điểm du lịch tâm linh. Ra đời và phát triển ngày càng nhiều các điểm du lịch tâm linh ở hầu hết các địa phương, vùng, miền trên phạm vi cả nước, tiêu biểu như: Đền Hùng (Phú Thọ); Yên Tử (Quảng Ninh); Chùa Hương (Hà Nội); Phát Diệm

(Ninh Bình); Núi Bà Đen, Thánh thất Cao Đài (Tây Ninh); Chùa Bái Đính (Ninh Bình); Đại Nam Văn Hiến (Bình Dương); Miếu Bà Chúa Xứ (An Giang); Công Sơn-Kiếp Bạc (Hải Dương); Tây Thiên (Vĩnh Phúc); Đền Trần-Phủ Dầy (Nam Định)...

Du lịch tâm linh ngày càng được xã hội tiếp cận và nhìn nhận tích cực cả về khía cạnh kinh tế và xã hội. Nhà nước ngày càng quan tâm hơn đối với phát triển du lịch tâm linh và coi đó là một trong những giải pháp đáp ứng đời sống tinh thần cho nhân dân đồng thời với việc bảo tồn, tôn vinh những giá trị truyền thống, suy tôn những giá trị nhân văn cao cả [4].

4. Tiềm năng phát triển du lịch tâm linh ở Bạc Liêu

Năm 2020, tỉnh Bạc Liêu triển khai các kế hoạch, giải pháp nhằm đạt mục tiêu doanh thu du lịch - dịch vụ trên địa bàn tỉnh đạt hơn ba nghìn tỷ đồng (tăng từ 18% đến 30% so với năm 2019), trong đó doanh thu nhà hàng - khách sạn đạt hơn 1.200 tỷ đồng (tăng từ 18% đến 30% so với năm 2019); thu hút ba triệu lượt khách du lịch (tăng hơn 10% so với năm 2019). Để đạt được mục tiêu nêu trên, tỉnh tiếp tục nâng cao năng lực quản lý nhà nước về du lịch, giữ vững mức tăng trưởng các chỉ tiêu chủ yếu về du lịch - dịch vụ. Tập trung hoàn thiện, nâng cao chất lượng và khai thác có hiệu quả các khu, điểm du lịch trên địa bàn tỉnh; thực hiện tốt công tác quản lý, chấn chỉnh nhằm bảo đảm vệ sinh môi trường, an ninh, trật tự, góp phần tạo môi trường du lịch thân thiện, an toàn cho du khách. Tỉnh tạo điều kiện thuận lợi nhằm kêu gọi đầu tư dự án xây dựng tàu du lịch Tắc Sậy - Đông Hải, điểm du lịch - dịch vụ Tắc Sậy, điểm du lịch vườn chim Lập Điền, huyện Đông Hải; đẩy nhanh tiến độ triển khai dự án Khu nhà Công tử Bạc Liêu theo định hướng đầu tư toàn Khu thành Khu Bảo tồn văn hóa, kiến trúc và thương mại - dịch vụ - du lịch [3]. Để có được những thành công như vậy là do vùng có các chính sách đầu tư phát triển du lịch, đặc biệt là đối với loại hình du lịch tâm linh, Tỉnh có rất nhiều thế mạnh để phát triển, cụ thể:

Chùa Xiêm Cán nổi tiếng là ngôi chùa Khmer bề thế, lộng lẫy nhất ở Bạc Liêu. Điểm thú vị khác đó là lịch sử lâu đời hơn 130 năm của ngôi chùa nổi tiếng này. Nằm cách trung tâm thành phố Bạc Liêu khoảng chừng 7km về hướng Đông tại ấp Biển Đông B, xã Vĩnh Thạnh Đông. Đây là một tuyến đường kết nối nhiều điểm đến nổi tiếng như Vườn chim Bạc Liêu, nhà Công tử Bạc Liêu, chùa Xiêm Cán.. Dựa theo ghi chép trên bia đá được tạc bằng chữ Khmer cổ ở hai mặt trước và sau đặt bên phải chính điện; thì chùa Xiêm Cán được khởi công xây dựng vào ngày 7 tháng 5 dương lịch năm 1887. Tuy không phải là ngôi chùa Khmer cổ nhất ở khu vực này, nhưng Chùa Xiêm Cán luôn là điểm dừng chân của du khách mỗi

khí đặt chân đến Bạc Liêu, chính bởi những đường nét hoa văn tinh xảo, lối kiến trúc độc đáo.

Chùa Ghositaram được xây theo thiết kế phong cách Khmer Nam Bộ. Chùa theo trường phái Phật giáo Nam Tông của người Khmer, được xây dựng vào năm 1860 và được tổ chức lễ khánh thành lần đầu vào năm 1872. Trải qua hàng trăm năm tồn tại, chùa bắt đầu xuống cấp và được trùng tu vào năm 2001. Mất gần 10 năm xây dựng chánh điện của chùa mới được hoàn thành với diện tích hơn 400m² và chiều cao là 40m. Những tòa tháp phía trên đầu chánh điện được xây dựng, trang trí rất công phu theo phong cách kiến trúc Khmer. Mái hiên và các bức tường bên hông chùa được khắc họa bằng những linh vật trong văn hóa của người Khmer và những hình ảnh về cuộc đời đức Phật. Bên trong chánh điện chùa có nhiều nét chạm trổ điêu khắc, đắp nổi tranh tượng phù điêu, hoa văn với giá trị nghệ thuật cao. Trong khuôn viên chùa còn có hai cột phướn cao trên 40m, có hai ngôi tháp lưu giữ hài cốt của đồng bào Phật tử qua các đời, có đài hóa táng và nhiều công trình phụ trợ khác. Tất cả đều tôn vinh lên về uy nghi lộng lẫy nhưng cũng rất gần gũi, ấm áp của ngôi chùa [3].

Tượng Phật Bà Nam Hải, là một công trình kiến trúc của Phật giáo Bắc tông ở Trà Vinh, thánh tượng Quán Thế Âm Bồ Tát đứng sừng sững bên bờ biển Bạc Liêu từ năm 1975 theo nhu cầu tín ngưỡng của người dân ở đây. Ban đầu, Quán Âm Phật Đài ở Bạc Liêu là một căn nhà lá đơn sơ thờ phụng Quán Thế Âm Bồ Tát. Tượng được tọa lạc trên một khu đất nhỏ ven biển, với xung quanh bao phủ bởi bùn lầy và những rừng mắm, đước. Tượng truyền ngôi chùa này lập nên để cầu an cho những người đi biển. Mong Quán Thế Âm Bồ Tát phù hộ độ trì cho người dân đánh bắt cá xa bờ đi tới nơi về tới chốn. Đến năm 1973, Hòa thượng Thích Trí Đức đến đây, nhận ra sự linh thiêng thần thánh nơi này nên đã cho xây dựng thành ngôi chùa khang trang hơn. Hòa thượng đã cho xây một Quán Thế Âm Bồ Tát cao 11m (Chưa tính phần bệ tượng) với tầm nhìn ra biển. Tượng xây trong 2 năm, đến năm 1975 thì hoàn thành. Lúc mới xây dựng, tượng đài Phật Bà Nam Hải được đặt sát mé biển; mỗi lúc thủy triều lên, nước biển tràn vào có lúc ngập cả chân đế. Trải qua nhiều tháng năm, do sự bồi đắp của thiên nhiên; nơi đặt tượng đã cách xa bờ biển khoảng 1km. Tượng Quán Âm với nét mềm mại, thánh thiện, phúc hậu tạo cho du khách cảm giác ấm áp, bình yên khi được chiêm ngưỡng [6].

Chùa Hưng Thiện (Mẹ Đông Hải) nằm cách trung tâm Bạc Liêu khoảng 8km, tọa lạc tại một vùng quê khá hẻo lánh của xã Hưng Hội, huyện Vĩnh Lợi, được xây dựng trong khuôn viên rộng khoảng 2 ha thoáng đãng sạch sẽ, trang nghiêm, thanh tịnh, được trồng rất nhiều cây xanh. Nơi đây có tượng Phật Bà Quán Thế

Âm Bồ Tát mà người dân địa phương gọi là Mẹ Đông Hải cao hơn 43 m và là bức tượng Phật cao nhất miền Tây tính đến thời điểm này. Khi bước vào cổng tam quan của ngôi chùa, du khách có thể nhìn thấy 32 bức tượng Phật Quan Âm trong tư thế đứng, ngồi 2 bên, được xem là những ứng thân của Bồ Tát Quan Âm để hóa độ chúng sanh tạo nên vẻ đẹp ấn tượng trong mắt khách thập phương [3].

Nhà thờ Cha Diệp Bạc Liêu - điểm hành hương Công giáo đẹp nhất miền Tây hay còn gọi là nhà thờ Tắc Sậy nằm trên cung đường Bạc Liêu đi Cà Mau và cách trung tâm thành phố Bạc Liêu 37 cây số. Nhiều du khách vẫn hay nhầm rằng Thánh đường Tắc Sậy nằm ở Cà Mau vì nơi đây chỉ cách Cà Mau có 20 cây số. Một nguyên nhân khác khiến sự nhầm lẫn này phổ biến là vì từng có thời gian tỉnh Cà Mau và Bạc Liêu được nhập lại thành tỉnh Minh Hải. Và người dân địa phương vẫn quen gọi chung là tỉnh Cà Mau nên cho rằng nhà thờ nổi tiếng nằm ở Cà Mau tỉnh này. Nhìn bao quát từ xa, nhà thờ Cha Diệp mang lối kiến trúc nổi bật, thể hiện nét uy nghiêm và vững chãi. Vị trí của tòa nhà cũng rất dễ nhìn vì nằm ngay trên trục lộ giao thông chính khá sầm uất của tỉnh Bạc Liêu. Công trình còn được gọi là nhà thờ Cha Diệp sở hữu kiến trúc khá độc đáo và lạ mắt, gồm 3 tầng chính. Trong đó tầng trệt là nơi nghỉ ngơi, tầng 2 và tầng 3 là khu vực Thánh đường dành để dâng Thánh lễ. Riêng phần tiền sảnh của tầng 2 rất rộng rãi và thoáng đãng. Tòa nhà được thiết kế như một tòa nhà rộng lớn có ba nóc tuân theo kiến trúc Á Đông. Dù vậy công trình tôn giáo này vẫn giữ được nét đẹp của văn hóa Việt với hình dáng gọi lại các ngôi đền đình ngày xưa ở thôn quê Việt Nam có điểm thêm vài chi tiết cách tân, đổi mới. Đặc biệt nhất là phần mộ Linh mục Trương Bửu Diệp được thiết kế như một tòa nhà gồm ba nóc. Nóc chính giữa là nơi án tượng nhất và cao hơn hai nóc phụ, phía trên có gắn đồng hồ lớn tạo nên điểm nhấn nổi bật cho cả tòa công trình. Bên cạnh đó, nơi đặt mộ của cha Diệp còn có một tác phẩm tượng gỗ Hữu Thọ cao 2,5m và được đặt tại nhà thờ Cha Diệp vào ngày 24/12/2008. Nhiều bức tượng gỗ khác được bày trí theo tinh thần tín ngưỡng Công giáo và đa số đều được chế tạo từ gỗ quý. Những nét gỗ chạm và điêu khắc tinh vi làm cho không khí nơi đây thêm trang trọng và linh thiêng [8].

Phước Đức Cổ Miếu là ngôi chùa miếu lâu đời nhất ở Bạc Liêu với hơn 210 năm lịch sử, tọa lạc tại số 74 Điện Biên Phủ, Phường 3, Thị xã Bạc Liêu. Đây là ngôi miếu lâu đời nhất của người Hoa sống ở Bạc Liêu, nó được một nhóm người Hoa xây dựng vào khoảng năm 1810, bàn thờ chính là thờ Ông Bồn – Một vị thần được coi là có công khai hoang đất đai và phù trợ cho mọi người sinh cơ lập nghiệp có cuộc sống an lành. Đến với Phước Đức cổ miếu các bạn sẽ tận mắt thấy được kiến trúc đặc biệt theo cấu trúc

của người Hoa cổ. Toàn bộ ngôi miếu là một kiến trúc nghệ thuật qui mô và hoàn mỹ từ đầu kèo, đầu xiên cho đến các linh thú và hoa văn trên các khánh thờ đều được chạm khắc tinh tế. Phải nói rằng mỗi bộ phận trong miếu là một cổ vật có giá trị nghệ thuật cao bởi chúng đã tồn tại trên 100 năm. Những tấm biển bằng đá cũng như bằng gỗ khắc chữ Hán và mạ vàng cũng là những tác phẩm có giá trị được khắc sắc xảo theo lối viết Hành thư và Khải thư trong uy nghiêm và hùng mạnh [3].

Bên cạnh các điểm đến là các di tích, thắng tích tôn giáo, tín ngưỡng, khi đến với Bạc Liêu, khách du lịch còn được tham gia, hòa mình vào không gian lễ hội truyền thống giàu bản sắc văn hóa các dân tộc Kinh, Hoa, Khmer. Nổi bật là lễ hội Dấu ấn đồng Nọc Nặng ở huyện Giá Rai, tổ chức từ ngày 15-17/2 âm lịch, nhằm tri ân các bậc tiền nhân đã đứng lên đấu tranh chống lại bọn cường hào cướp đất của nông dân trước khi có Đảng. Lễ hội này mỗi năm thu hút hàng ngàn lượt khách tham dự. Lễ hội Nghinh Ông Gành Hào ở huyện Đông Hải được tổ chức vào ngày 10/3 âm lịch hàng năm, thu hút hơn 40 ngàn người tham gia với khoảng 300 chiếc ghe. Lễ hội Quan Âm Nam Hải ở thành phố Bạc Liêu, tổ chức từ ngày 21– 23/3 âm lịch, thu hút hơn 100 ngàn lượt khách đến tham quan và hành lễ. Lễ hội Ok Om Bok tổ chức ngày 15/10 âm lịch. Trong dịp lễ này, người Khmer còn tổ chức hội đua ghe ngo truyền thống rất tưng bừng, hào nhiệt với sự tham gia của hàng ngàn người..

Đặc biệt, lễ hội Dạ cổ hoài lang là lễ hội tiêu biểu hàng năm của Bạc Liêu được tổ chức từ ngày 13 -15/8 âm lịch. Ông Vương Phương Nam, Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh, Trưởng ban tổ chức lễ hội Dạ cổ hoài lang năm 2016 chia sẻ: Tỉnh Bạc Liêu tự hào là nơi sản sinh ra bản Dạ cổ hoài lang và cũng là một trong những nơi được xem là cái nôi của Đờn ca tài tử Nam bộ, một loại hình nghệ thuật đã được UNESCO vinh danh là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại [1].

3.2 Những khó khăn khi phát triển du lịch tâm linh ở Bạc Liêu

Một là, cơ sở hạ tầng để phát triển du lịch tại Tỉnh còn rất nghèo nàn. Ở Bạc Liêu, khách du lịch tâm linh chiếm một tỷ trọng khá lớn đến từ rất nhiều vùng miền khác nhau. Thông thường khách đi du lịch hầu như kết hợp với mục đích tâm linh hoặc mục đích tâm linh được lồng ghép trong nhiều chuyến đi, đa số họ đi bằng phương tiện tự túc xe máy hoặc ô tô, tuy nhiên hệ thống Motel và Hotel của địa phương chưa đáp ứng được nhu cầu về lưu trú, ăn uống nghỉ ngơi của du khách. Các Motel ven đường còn khá thô sơ, chưa có cây xăng, gara và nhà ăn theo quy định. Cơ sở lưu trú, ăn uống và các dịch vụ bổ sung khác trên địa bàn Tỉnh quy mô còn nhỏ nên chưa đón được

các đoàn khách có yêu cầu cao. Các cơ sở lưu trú du lịch chủ yếu do tư nhân và hộ cá thể đầu tư còn nhỏ lẻ, nên chủ yếu là dịch vụ lưu trú mà không có thêm các dịch vụ bổ sung khác.

Hệ thống giao thông vào các điểm du lịch vẫn chưa được đầu tư tốt nên các công ty lữ hành rất khó kết nối tạo thành các tour. Vì phần lớn các điểm du lịch tâm linh ... thường nằm trong khu dân cư đông đúc, đường giao thông chật hẹp, trong khi các dự án mở đường phục vụ cho phát triển du lịch chưa được triển khai nên gây khó khăn rất lớn cho việc quy hoạch, phát triển du lịch.

Hai là, sản phẩm du lịch đơn điệu nghèo nàn chủ yếu dựa vào du lịch tâm linh. Thiếu những sản phẩm du lịch và dịch vụ cao cấp, độc đáo có chất lượng và uy tín trên thị trường theo khảo sát thì đa số khách du lịch tâm linh chỉ lưu trú tại Bạc Liêu trong thời gian từ 1 đến 1,5 ngày rồi tiếp tục di chuyển qua các địa phương khác để sử dụng các dịch vụ tham quan, vui chơi giải trí khác làm doanh thu từ hoạt động du lịch của địa phương giảm đi rất nhiều, một phần lý do cũng từ các dịch vụ về lưu trú, nghỉ ngơi và vui chơi giải trí của Tỉnh chưa đáp ứng được nhu cầu của du khách dẫn đến việc du khách sẽ không dừng chân lâu tại Bạc Liêu

Ba là, việc có quá nhiều các đoàn khách thập phương đến với Bạc Liêu trong những mùa cao điểm như lễ giỗ cha Diệp lần thứ ngày 12 tháng Ba hàng năm thường kéo theo một lượng khách quá lớn đến với Bạc Liêu, làm ảnh hưởng rất lớn tới môi trường, văn hóa địa phương, sẽ hình thành nên những nguy cơ gây tổn thương sâu sắc đến đời sống của cộng đồng dân cư tại chỗ và cảnh quan thiên nhiên gắn với không gian văn hóa tâm linh.

Bốn là, Muốn phát triển được du lịch đòi hỏi phải có được đội ngũ nhân lực có chất lượng cao mới có đủ kiến thức về kinh tế, lịch sử, địa lý, văn hóa, xã hội, phong tục tập quán địa phương và kỹ năng ngoại ngữ. Tuy nhiên lực lượng nhân lực này còn yếu và thiếu cả về số lượng và chất lượng. Hơn 70% doanh nghiệp ngành du lịch Tỉnh bị thiếu hụt trầm trọng các chuyên gia trong lĩnh vực du lịch, và phải sử dụng lao động không đúng tầm trong một số vị trí quan trọng trong doanh nghiệp.

Năm là, công tác xúc tiến quảng bá du lịch tâm linh của Bạc Liêu chưa được triển khai thực hiện trong chiến lược dài hạn chưa được triển khai có hiệu quả. Bản thân một số người dân bản địa khi được hỏi về những điểm, khu du lịch tại Bạc Liêu, có nhiều người còn không biết là ở đây có những sản phẩm du lịch ngoài du lịch Tâm Linh, đòi hỏi Tỉnh phải đưa ra các giải pháp xúc tiến quảng bá sản phẩm du lịch của Tỉnh để thu hút du khách tăng doanh thu cho ngành du lịch địa phương.

3.3. Giải pháp phát triển du lịch tâm linh ở Bạc Liêu

Một là, đầu tư cơ sở hạ tầng nâng cao chất lượng dịch vụ về lưu trú, ăn uống và các dịch vụ bổ sung khác

Nhiệm vụ quan trọng cần thiết làm tìm cách khai thác và phát triển du lịch bằng cách nâng cao chất lượng dịch vụ, kích cầu cho du khách nhằm nâng cấp chuỗi giá trị du lịch tâm linh. Liên đới đến nhiệm vụ này, các công việc cần thực hiện là xây dựng chiến lược khai thác và phát triển du lịch tâm linh thông qua việc điều tra, khảo sát và đánh giá: hệ thống tài nguyên du lịch tâm linh; khả năng cung ứng về mặt dịch vụ du lịch; cơ chế chính sách quản lý khai thác và phát triển; nguồn nhân lực và sự tham gia của cộng đồng địa phương tại chỗ. Việc làm tiếp theo là cần tính toán việc quản lý sự tham gia của du khách vào mùa cao điểm nhằm đảm bảo sức chứa. Khi sức chứa được đảm bảo sẽ góp phần bảo tồn các giá trị văn hóa - tự nhiên tại điểm đến.

Có nhiều việc làm cấp bách cần được triển khai, nhưng hai trách nhiệm chính nói trên là việc làm cần thiết để giúp cho các địa phương khai thác và phát triển một cách bền vững hoạt động du lịch văn hóa - tâm linh một cách bền vững [5].

Một trong những lợi thế của du lịch Bạc Liêu so với các tỉnh, thành phố Đồng bằng sông Cửu Long là du khách không mất quá nhiều thời gian di chuyển, bởi hầu hết các điểm tham quan đều nằm trên địa bàn thành phố Bạc Liêu. Du khách có thể đi tour quanh địa bàn thành phố Bạc Liêu chỉ mất một ngày. Cụ thể, du khách có thể đi từ Khu du lịch sinh thái Hồ Nam đến Quảng trường Hùng Vương rồi ghé cụm nhà Công tử Bạc Liêu, sau đó đi theo tuyến biển ghé Khu lưu niệm nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ và nhạc sỹ Cao Văn Lầu, tham quan Khu biển nhân tạo-Khu du lịch Nhà Mát, viếng chùa Quán âm Phật đài, vi vu Nhà máy Điện gió Bạc Liêu...

Hai là, đưa ra các chính sách sản phẩm du lịch thu hút khách du lịch nội địa

Chiến lược phát triển du lịch của bất kỳ quốc gia nào cũng lấy chính người dân sở trị làm gốc. Nước ta có hơn 90 triệu dân, thu nhập bình quân đầu người tăng hàng năm, đời sống tinh thần ngày càng được chú trọng, dẫn tới nhu cầu du lịch ngày càng cao. Tâm lý người Việt lại trọng tín ngưỡng. Hoạt động du lịch tâm linh vừa đáp ứng nhu cầu thư giãn, vừa tìm hiểu các trang lịch sử, phong tục, tập quán, tín ngưỡng thông qua các di tích và lễ hội. Vì vậy, đẩy mạnh phát triển du lịch tâm linh chính là đánh trúng tâm lý du khách nội địa.

Tâm linh và các giá trị di sản văn hóa tín ngưỡng gắn bó và tồn tại song hành cùng dân tộc từ hàng ngàn năm nay. Còn con người thì còn tôn giáo tín ngưỡng.

Các di sản văn hóa, tín ngưỡng thuần Việt không chỉ được thể hiện qua các loại hình nghệ thuật, lễ hội dân gian, bài học lịch sử, mà còn ăn sâu vào đời sống dân gian của người Việt. “Tháng Tám giỗ cha, tháng Ba giỗ mẹ”, “Dù ai đi ngược về xuôi, nhớ ngày giỗ Tổ mùng mười tháng Ba” chính là những lời nhắc nhở các thế hệ về công ơn của Đức thánh Trần, thánh Mẫu Liễu Hạnh và các Vua Hùng [5]. Tinh tiếp tục vận động các doanh nghiệp, cơ sở du lịch cùng cố hoặc thay thế sản phẩm dịch vụ hiện có cho phù hợp xu hướng, thị hiếu du khách..

Đồng thời với lợi thế về tự nhiên cùng tiềm năng để phát triển du lịch sinh thái, du lịch văn hóa, thành phố Bạc Liêu đang thực hiện Đề án chiến lược phát triển du lịch đến năm 2025, định hướng năm 2030. Các sản phẩm du lịch của thành phố Bạc Liêu sẽ là sản phẩm du lịch đặc thù gồm sản phẩm du lịch văn hóa gắn với Bản Dạ cổ hoài lang của nhạc sỹ Cao Văn Lầu và Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ; sản phẩm du lịch gắn với thương hiệu Công tử Bạc Liêu; sản phẩm du lịch tham quan điện gió gắn với hệ sinh thái rừng ven biển; sản phẩm du lịch tham quan Quảng trường Hùng Vương và các công trình văn hóa, nghệ thuật xung quanh quảng trường; sản phẩm du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng ven biển rừng ngập mặn; sản phẩm du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng kết hợp tham quan Vườn Chim...

Bà là, nâng cao sự hiểu biết của người dân địa phương về văn hoá tâm linh và phát triển du lịch gắn với văn hoá tâm linh

Văn hóa và tín ngưỡng là sản phẩm cốt lõi của du lịch tâm linh. Phát triển du lịch tâm linh chính là biến văn hóa thành hàng hóa. Do vậy, những lợi ích của ngành kinh tế này không chỉ về kinh tế mà hơn hết là giá trị tinh thần. Theo Dương Văn Sáu (2020) một vài bộ phận công chúng do chưa có sự hiểu biết đúng đắn về giá trị của các di sản văn hóa và tín ngưỡng đã đánh đồng việc đi chùa, đi lễ, hát văn, hầu đồng là mê tín dị đoan. Dưới góc nhìn văn hóa, những phong tục, truyền thống và tín ngưỡng thuần Việt không chỉ mang giá trị nghệ thuật, mà còn là bản sắc dân tộc. Một số đã được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Du lịch tâm linh có thể xem là một công cụ đặc hữu giúp xóa đi cái nhìn khiên cưỡng về di sản văn hóa, tôn giáo và tín ngưỡng. Du lịch tâm linh còn là cách tiếp cận hữu hiệu giúp nâng cao hiểu biết của công chúng về giá trị nghệ thuật của loại hình di sản phi vật thể này. Thông qua hoạt động du lịch, du khách được trực tiếp tiếp xúc, thẩm nhận, và trải nghiệm, từ đó nuôi dưỡng và phát triển các giá trị tâm linh tín ngưỡng từ trong tiềm thức của mình.

Những trải nghiệm tâm linh tại nơi thờ tự giúp con

người thư giãn, đạt tới sự cân bằng trong tâm hồn. Hòa mình vào không khí thân thiện, cởi mở của lễ hội cô truyền cũng giúp con người dễ hòa hợp với nhau hơn. Vì vậy, du lịch tâm linh giúp phát triển hành vi hướng thiện, nâng cao tinh thần đoàn kết, hướng về cội nguồn, xây dựng xã hội hài hòa, tốt đẹp [5].

Bốn là, xây dựng thương hiệu điểm đến an toàn cho du lịch tâm linh Bạc Liêu

Cần nâng cao nhận thức về vai trò của thương hiệu điểm đến trong hoạt động kinh doanh du lịch bằng các hoạt động tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông nhằm nâng cao ý thức của các cấp ủy, chính quyền, các doanh nghiệp và toàn dân về tầm quan trọng của công tác xây dựng và phát triển thương hiệu du lịch; coi đó là một nhiệm vụ trọng tâm không chỉ của ngành du lịch mà của toàn xã hội. Việc chung tay để xây dựng và phát triển thương hiệu điểm đến sẽ mang đến nhiều lợi ích cho các bên liên quan, trong đó đặc biệt là sự hưởng lợi từ phía các doanh nghiệp khai thác điểm đến cho hoạt động kinh doanh của mình.

Tinh kiểm tra, rà soát toàn bộ hệ thống cơ sở vật chất, trang thiết bị, tiện nghi phục vụ du khách tại các cơ sở dịch vụ du lịch. Để đảm bảo công tác phòng, chống dịch bệnh, tinh yêu cầu tất cả cơ sở lưu trú du lịch phục vụ du khách phải chuẩn bị đầy đủ điều kiện, phương án phòng, chống dịch COVID-19.

Năm là, đào tạo được đội ngũ nhân lực du lịch chất lượng cao đáp ứng yêu cầu của du khách

Con người là yếu tố quan trọng nhất, bởi vì con người là yếu tố quyết định mọi sự phát triển. Vì vậy để đào tạo được một đội ngũ nhân viên có trình độ mới đáp ứng được yêu cầu doanh nghiệp thì các cơ sở đào tạo nhân lực du lịch của Tỉnh cần phải tăng cường liên kết với doanh nghiệp trong công tác đào tạo và tạo việc làm cho sinh viên khi tốt nghiệp. Ngoài ra, cần tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, đẩy mạnh hợp tác, liên kết trong nước và quốc tế trong đào tạo, phát triển nhân lực du lịch nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch.

Sáu là, nâng cao hiệu quả hoạt động xúc tiến, quảng bá cho du lịch nói chung và du lịch tâm linh nói riêng của Bạc Liêu

Liên quan đến hoạt động tăng cường quảng bá, xúc tiến du lịch, Bạc Liêu cần triển khai Chương trình liên kết hợp tác phát triển du lịch giữa Thành phố Hồ Chí Minh và 13 tỉnh, thành Đồng bằng sông Cửu Long. Cụ thể, trong quý 2 này, ngành Du lịch sẽ tổ chức đoàn công tác xúc tiến du lịch làm việc với các doanh nghiệp lữ hành lớn tại Thành phố Hồ Chí Minh như Vietravel, Saigontourist, Bến Thành tourist và liên danh tư vấn sản phẩm du lịch thành phố Bạc Liêu.

Ngành Du lịch đang phối hợp với VNPT Bạc Liêu vận hành thử nghiệm Công nghệ thông tin và ứng dụng di động thông minh; tiếp tục triển khai giải pháp về quảng bá xúc tiến du lịch trên các nền tảng du lịch thông minh như Facebook, Zalo, Mã QR...

Sở Văn hóa, Thông tin, Thể thao và Du lịch đề xuất Ủy ban Nhân dân tỉnh bố trí địa điểm thuận tiện để làm Trung tâm quảng bá, giới thiệu du lịch địa phương, kết hợp trưng bày, bán hàng đặc sản, sản phẩm OCOP Bạc Liêu cũng như mở không gian Hội quán Du lịch Bạc Liêu, quyết tâm trở thành điểm đến an toàn, hấp dẫn du khách [7].

4. Kết luận

Qua những phân tích về hoạt động du lịch tâm linh, có thể thấy Bạc Liêu có rất nhiều tiềm năng để phát triển du lịch tâm linh. Tuy nhiên việc khai thác và phát triển du lịch tâm linh của tỉnh chỉ đang dừng lại ở việc thu hút khách về mặt số lượng, sản phẩm du lịch nghèo nàn nên chưa thể phát huy hết những lợi thế của điểm đến để gia tăng nguồn thu du lịch cho Tỉnh. Do đó, Bạc Liêu cần thực hiện đồng bộ các giải pháp đầu tư cơ sở vật chất hạ tầng, xây dựng các sản phẩm du lịch tâm linh đặc sắc gắn với các giá trị văn hoá của vùng, đào tạo nguồn nhân lực du lịch chất lượng cao đồng thời nâng cao nhận thức của người dân bản địa để phát triển mạnh mẽ loại hình du lịch tâm linh góp phần chung vào sự phát triển ngành du lịch của tỉnh Bạc Liêu.

REFERENCES

[1] Binh, N.T., (2016), *Spiritual tourism, festivals - new development direction in Bac Lieu*. Communist Party of Vietnam Online Newspaper. <https://dangcongsan.vn/the-thao/du-lich-tam->

[lich-le-hoi--huong-phat-trien-moi-o-bac-lieu-414627.html](https://dangcongsan.vn/the-thao/du-lich-tam-lich-le-hoi--huong-phat-trien-moi-o-bac-lieu-414627.html)

[2] Minh, D.L., (2015), *Spiritual tourism in Vietnam: theoretical and practical issues*. University of Social Sciences and Humanities. <http://www.didulich.net/tin-tuc-su-kien/du-lich-tam-lich-tai-viet-nam-nhung-van-de-ly-23396>

[3] Tourist Information Center (2020), *Bac Lieu effectively exploits tourism potential*. People's Daily. <https://vietnamtourism.gov.vn/index.php/items/31384>

[4] Tan, D.V.,(2020), *Developing competitive tourism products, ensuring sustainable development of Vietnam's tourism*. Tourism Research Development Institute.

[5] Phuong. V.,(2017). *Developing spiritual tourism - making a difference: Turning heritage into an asset*. Sports and culture electronic newspaper. <https://thethaovanhoa.vn/van-hoa/phat-trien-du-lich-tam-lich-tao-su-khac-biet-bien-di-san-thanh-tai-san-n20170330153109958.htm>

[6] Khang, V.M., (2021). *Tourism potential of Bac Lieu province*, Chau Van Dang political school, Bac Lieu province.

[7] Kiet, T., (2020), *Building Bac Lieu into a safe and attractive tourist destination, Vietnamnet*. <https://www.vietnamplus.vn/xay-dung-bac-lieu-tro-thanh-diem-den-du-lich-an-toan-hap-dan/782630.vnp>

[8] Vietnam Travel (2020). *Father Diep Church Bac Lieu - the most beautiful Catholic pilgrimage site in the West*. <https://luhanhvietnam.com.vn/du-lich/nha-tho-cha-diep-bac-lieu-diem-hanh-huong-noi-tieng.html>